

พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกรกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕

สรุปสาระสำคัญและภาพรวมของกฎหมาย

- **การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัยตามหลักสากล** พระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาระบบป้องกันอาชญากรรม ด้วยการแก้ไขฟื้นฟูและเฝ้าระวัง ซึ่งถือเป็นกฎหมายฉบับแรก ที่รัฐบาลขับเคลื่อนเพื่อให้สังคมรู้สึกปลอดภัยจากบุคคลอันตรายมากยิ่งขึ้น
- **การกำหนดให้มีมาตรการพิเศษทางกฎหมายและทางปฏิบัติ** เพื่อแก้ไขฟื้นฟู ป้องกัน และเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรมสะท้อนขวัญ สร้างความปลอดภัยให้สังคม รวมถึงแก้ไขปัญหาลดการกลับมากระทำความผิดซ้ำ
- **กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ ผู้ที่ทำความผิดในคดี ฆาตกรรม การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำความผิดทางเพศกับเด็ก การทำร้ายจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้รับอันตรายสาหัส รวมทั้งการนำตัวบุคคลไปเรียกค่าไถ่ (ผู้กระทำความผิด ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) เพศ (๒) ชีวิตและร่างกาย และ (๓) เรียกค่าไถ่ ซึ่งเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา จำนวน ๑๒ มาตรา ปัจจุบันมีผู้ต้องขังในเรือนจำ ที่ทำความผิดคดีดังกล่าว จำนวน ๑๔,๔๗๐ คน สถิติของกรมราชทัณฑ์ เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔)
- **เน้นการใช้มาตรการที่เหมาะสมกับการแก้ไขฟื้นฟู/รักษาผู้กระทำความผิด มากกว่าการลงโทษ** มี ๔ มาตรการ ได้แก่ (๑) มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด รวมถึงมาตรการทางการแพทย์ (๒) มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ (๓) มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ และ (๔) การคุมขังฉุกเฉิน
- **ระยะเวลาในการใช้มาตรการ** ได้แก่ (๑) มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และมาตรการทางการแพทย์ ใช้ระหว่างรับโทษในเรือนจำ (นักโทษเด็ดขาด) (๒) มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ ๑๐ ปี เช่น ห้ามเข้าเขตกำหนดการติดกำไลอีเอ็ม ให้เข้ารับการรักษาต่อเนื่อง รวมถึงมีอาสาสมัครคุมประพฤติช่วยติดตาม หากผู้ถูกเฝ้าระวังมีพฤติกรรมเสี่ยง ก็จะถูกควบคุมตัวทันที เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุร้ายแรง (๓) มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ ๓ ปี และ (๔) การคุมขังฉุกเฉิน ๗ วัน ซึ่งทุกมาตรการรวมกันต้องไม่เกิน ๑๐ ปี
- **การนำมาตรการมาใช้บังคับ** อาจมีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง เท่าที่จำเป็น รัดกุม และเป็นธรรม ประการสำคัญจะต้องคำนึงถึงหลักความได้สัดส่วนหรือความสมดุลระหว่างการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้กระทำความผิด กับความปลอดภัยของสังคมด้วย
- **พระราชบัญญัติฯ มี ๔๓ มาตรา แบ่งเป็น ๗ หมวด และ ๑ บทเฉพาะกาล** ได้แก่ หมวด ๑ คณะกรรมการป้องกันกรกระทำความผิดซ้ำ หมวด ๒ คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันกรกระทำความผิดซ้ำ หมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด หมวด ๔ มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ หมวด ๕ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ หมวด ๖ การคุมขังฉุกเฉิน หมวด ๗ การอุทธรณ์ และบทเฉพาะกาล
- **การใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และมาตรการทางการแพทย์**
 - อัยการยื่นศาล ขอใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด รวมถึงมาตรการทางการแพทย์ พร้อมคำฟ้องได้เลย
 - ศาลมีคำสั่งใช้มาตรการในคำพิพากษาและระบุในหมายจำคุก โดยกรมราชทัณฑ์เป็นผู้ดำเนินการ
 - แพทย์อย่างน้อย ๒ คน ต้องเห็นพ้องต้องกัน ถ้าจะใช้ยาหรือการรักษาอย่างอื่น นักโทษเด็ดขาดต้องยินยอม
 - ผลของการใช้มาตรการ จะนำมาเป็นเงื่อนไข ใช้พิจารณา ลดโทษ/พักโทษ
 - การรักษาด้วยกันหลายวิธี ทั้งใช้ยาและไม่ใช้ยา เช่น การใช้ยาโดยการฉีดยาและการกิน การบำบัดด้วยจิต การทำหัตถการต่าง ๆ เป็นต้น จึงไม่ได้มีแค่การ “ฉีดยา” เท่านั้น ซึ่งจะรักษาด้วยวิธีการใด แพทย์จะเป็นผู้ประเมินอาการ วินิจฉัย และลงความเห็นทุกครั้ง

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอพระราชบัญญัติ

เนื่องจากผู้กระทำความผิดอาญาบางประเภทที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำความผิดทางเพศกับเด็ก การฆาตกรรม การทำร้ายจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้รับอันตรายสาหัส รวมทั้งการนำตัวบุคคลไปเรียกค่าไถ่ เมื่อถูกจำคุกจนพ้นโทษและได้รับการปล่อยตัวสู่สังคมแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีการติดตามจากเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจบ้างแต่ไม่มีสภาพบังคับเป็นกฎหมายและไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ผู้กระทำความผิดเหล่านี้ส่วนหนึ่งยังมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดในรูปแบบเดียวกันหรือรูปแบบใกล้เคียงกันซ้ำอีก สมควรมีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดดังกล่าว โดยการกำหนดให้มีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ และมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก และเพื่อส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องคำสั่งดังกล่าวอย่างเหมาะสม

๒. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

- พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. มีทั้งหมด ๔๓ มาตรา แบ่งเป็น ๗ หมวด และ ๑ บทเฉพาะกาล ได้แก่ หมวด ๑ คณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ หมวด ๒ คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ หมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด หมวด ๔ มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ หมวด ๕ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ หมวด ๖ การคุมขังฉุกเฉิน หมวด ๗ การอุทธรณ์ และบทเฉพาะกาล โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังต่อไปนี้

๒.๑ กำหนดให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้แก่การกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๓ ทวิ มาตรา ๒๘๔ มาตรา ๒๘๘ มาตรา ๒๘๙ มาตรา ๒๙๐ มาตรา ๒๙๗ มาตรา ๒๙๘ และมาตรา ๓๐๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา รวมทั้งให้ใช้บังคับแก่จำเลยซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่ามีความผิดตามมาตราหนึ่งมาตราใดที่ระบุไว้ในมาตรานี้ แม้ศาลจะพิพากษาให้ลงโทษในความผิดอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้ในมาตรานี้ก็ตาม (มาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดตามบทบัญญัติมาตราหนึ่ง มาตราใดที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี (มาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดบทนิยามคำว่า “คุมขัง” ให้ชัดเจนโดยเทียบเคียงกับกรณีกักกันตามมาตรา ๔๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และเพื่อให้ผู้ที่หลบหนีจากการถูกคุมขังและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการหลบหนีดังกล่าวมีความผิดตามมาตรา ๑๙๐ มาตรา ๑๙๑ มาตรา ๑๙๒ มาตรา ๒๐๔ หรือมาตรา ๒๐๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๕)

๒.๔ กำหนดให้นำบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและให้นำมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๖)

๒.๕ กำหนดให้มีผู้รักษาการตามกฎหมายที่มีหน้าที่และอำนาจในการออกกฎหมายทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตน (มาตรา ๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

๒.๖ หมวด ๑ คณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ (มาตรา ๘ ถึงมาตรา ๑๕)

กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ จำนวนไม่เกินห้าคน โดยให้อธิบดีกรมคุมประพฤติปฏิบัติหน้าที่เลขานุการและให้แต่งตั้งข้าราชการของกรมคุมประพฤติเป็นผู้ช่วยเลขานุการ โดยปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับข้าราชการกรมราชทัณฑ์ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมราชทัณฑ์ รวมทั้งมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนด เช่น กำหนดนโยบายและแผนการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามที่คณะรัฐมนตรีขอให้พิจารณา หรือให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ (มาตรา ๘ และมาตรา ๑๒)

นอกจากนี้ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง ตามวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (มาตรา ๙ ถึงมาตรา ๑๑) การให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำโดยอนุโลม (มาตรา ๑๓) ให้คณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (มาตรา ๑๔) รวมทั้งกำหนดให้ประธานกรรมการ กรรมการ และอนุกรรมการได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา ๑๕)

๒.๗ หมวด ๒ คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ (มาตรา ๑๖ ถึงมาตรา ๑๘)

กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำที่มาจากการแต่งตั้ง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งปลัดกระทรวงยุติธรรมมอบหมายเป็นประธานกรรมการ และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนห้าคน เป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมคุมประพฤติแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมคุมประพฤติเป็นเลขานุการกับผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกินสองคน โดยมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนด เช่น พิจารณากำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษหรือพิจารณากำหนดมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ (มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗)

๒.๘ หมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (มาตรา ๑๙ ถึงมาตรา ๒๑)

(๑) การยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของพนักงานอัยการ

ในคดีที่มีการฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ให้พนักงานอัยการมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในระหว่างรับโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ โดยจะขอรวมกันไปในคำฟ้องคดีดังกล่าวหรือก่อนศาลมีคำพิพากษาก็ได้ ทั้งนี้ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดดังกล่าว ได้แก่ มาตรการทางการแพทย์หรือมาตรการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวงโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ (มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

(๒) หน่วยงานผู้รับผิดชอบมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

กำหนดให้กรมราชทัณฑ์รับผิดชอบในการดำเนินการตามคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ และจัดทำรายงานผลของการดำเนินการดังกล่าว พร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อพนักงานอัยการเมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดเพื่อให้พนักงานอัยการพิจารณาร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือยกเลิกมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดได้ (มาตรา ๒๐)

(๓) หลักเกณฑ์การใช้มาตรการทางการแพทย์เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและการนำผลการใช้มาตรการทางการแพทย์มาใช้ประโยชน์

การนำมาตรการทางการแพทย์มาใช้แก่ผู้กระทำความผิด ให้ดำเนินการผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอย่างน้อยสองคนซึ่งมีความเห็นพ้องต้องกัน ทั้งนี้ ต้องเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาจิตเวชศาสตร์และสาขาอายุรศาสตร์อย่างน้อยสาขาละหนึ่งคน หากจำเป็นต้องมีการใช้ยาหรือด้วยวิธีการรูปแบบอื่น ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อผู้กระทำความผิดยินยอม เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น และให้กรมราชทัณฑ์นำผลของการใช้มาตรการทางการแพทย์ดังกล่าวมาใช้เป็นเงื่อนไขประกอบการพิจารณาลดโทษ พักการลงโทษ หรือให้ประโยชน์อื่นใดเพื่อให้ได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดตามคำพิพากษา (มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

๒.๙ หมวด ๔ มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ (มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗)

(๑) การมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของศาล

เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ จะกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษ และศาลอาจมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษมาตรการเดียวหรือหลายมาตรการตามที่พนักงานอัยการร้องขอ พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาการเฝ้าระวังในแต่ละมาตรการได้ตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันพ้นโทษ ทั้งนี้ คำว่า “การกระทำความผิดซ้ำ” หมายถึง การกระทำความผิดซ้ำในความผิดตามมาตราหนึ่งมาตราใดที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ (มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม)

(๒) การจัดทำรายงานจำแนกลักษณะของนักโทษเด็ดขาดและการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

ก่อนปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ให้กรมราชทัณฑ์จัดทำรายงานจำแนกลักษณะของนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์เป็นรายบุคคล และให้ความเห็นว่านักโทษเด็ดขาดผู้ใดสมควรให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำพิจารณาว่าสมควรกำหนดให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังกับนักโทษเด็ดขาดรายใด โดยให้เสนอรายงานและความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้กำหนดมาตรการเฝ้าระวัง (มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

(๓) การยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของพนักงานอัยการ

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นสมควรให้ใช้มาตรการการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่เรือนจำหรือสถานที่คุมขังของนักโทษเด็ดขาดก่อนการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาด เพื่อมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ (มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

(๔) สิทธิในการให้ถ้อยคำและสิทธิในการมีทนายความของนักโทษเด็ดขาด

นักโทษเด็ดขาดมีสิทธิในการให้ถ้อยคำและสิทธิในการมีทนายความเพื่อประกอบการไต่สวนคำร้องของศาลในการมีคำสั่งให้ใช้มาตรการการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ และในกรณีครบกำหนดที่กรมราชทัณฑ์ต้องปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดแล้ว ให้กรมราชทัณฑ์ปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดไปก่อน โดยศาลยังคงมีอำนาจไต่สวนและมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษได้ (มาตรา ๒๕)

(๕) ผู้รับผิดชอบมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษและหน้าที่ในการจัดทำฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน

กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติรับผิดชอบในการดำเนินการตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ และให้จัดทำรายงานการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเสนอศาลเมื่อครบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้ศาลพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกคำสั่งมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ รวมทั้งให้จัดทำฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน (มาตรา ๒๖)

(๖) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ กรณีพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลมีอำนาจมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษบางมาตรการหรือทุกมาตรการก็ได้ (มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง)

๒.๑๐ หมวด ๕ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ (มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖)

(๑) การมีคำสั่งกำหนดมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษของศาล

กำหนดให้ศาลอาจมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่นักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ตั้งแต่วันพ้นโทษหรือภายหลังพ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามที่พนักงานอัยการร้องขอ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นจะไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ และไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดได้ (มาตรา ๒๘)

(๒) การเสนอให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษหรือให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษร่วมกับการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดเมื่อครบกำหนดการคุมขังของคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

ในกรณีมีความจำเป็น ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเสนอรายงานและความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษกับนักโทษเด็ดขาดเพื่อไม่ให้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ หรือให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษร่วมกับการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษต่อเนื่องกันไป (มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

(๓) การเสนอให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังหรือให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษร่วมกับการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดเมื่อครบกำหนดการคุมขังโดยให้ใช้มาตรการต่อเนื่องกันไปของพนักงานคุมประพฤติ

กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลในท้องที่ที่ผู้ถูกเฝ้าระวังมีที่อยู่หรือท้องที่ที่พบตัวผู้ถูกเฝ้าระวัง เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ในกรณีมีเหตุที่จะขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๘ หรือผู้ถูกเฝ้าระวังฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ รวมทั้งอาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษร่วมกับการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปก็ได้ (มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

(๔) การออกหมายจับผู้ถูกเฝ้าระวัง

กำหนดให้ศาลมีอำนาจออกหมายจับผู้ถูกเฝ้าระวังซึ่งไม่มาศาลตามหมายเรียกหรือตามนัด โดยไม่มีเหตุอันสมควร จงใจไม่รับหมายเรียก ได้หลบหนีไปหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะหลบหนี (มาตรา ๓๑ วรรคสอง)

(๕) การใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษหรือการใช้มาตรการเฝ้าระวังต่อเนื่องจากการคุมขังอันเนื่องมาจากคำร้องตามมาตรา ๒๙

กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันไม่ให้ไปกระทำความผิดซ้ำ โดยมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ หรือมีคำสั่งให้ใช้ มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ แต่เมื่อนับระยะเวลาทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมิมีระยะเวลาไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ (มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่งและ วรรคสอง)

(๖) การใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษหรือการใช้มาตรการเฝ้าระวังต่อเนื่องจากการคุมขัง อันเนื่องมาจากคำร้องตามมาตรา ๓๐

กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวัง เพียงเท่าที่จำเป็นโดยมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกเฝ้าระวังถูกควบคุมตัว หรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการ เฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังดังกล่าวต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ แต่เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลเคยมีคำสั่งให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ยกเว้นมาตรการคุมขังฉุกเฉิน และ ระยะเวลาในครั้งนี้ทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมิมีระยะเวลาไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ และให้ถือว่าคำสั่งมาตรการ เฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของศาลสิ้นสุดลง (มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

(๗) หน่วยงานผู้รับผิดชอบมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษและการแก้ไขเปลี่ยนแปลงมาตรการคุมขัง ภายหลังพ้นโทษ

กำหนดให้กรมราชทัณฑ์รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับตามคำสั่งคุมขังภายหลัง พ้นโทษและให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ สถานที่และวิธีปฏิบัติต่อผู้ถูกคำสั่ง ให้คุมขังภายหลังพ้นโทษโดยต้องไม่ปฏิบัติเช่นเดียวกับนักโทษเด็ดขาดที่รับโทษจำคุกในเรือนจำ และในกรณีที่พฤติการณ์ เปลี่ยนแปลงไปหรือเมื่อครบระยะเวลาที่กำหนด ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ พิจารณาเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษหรือเปลี่ยนคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษเป็นคำสั่งเฝ้าระวังแทนก็ได้ (มาตรา ๓๔)

(๘) ระยะเวลาว่างเลยการคุมขัง

กำหนดระยะเวลาว่างเลยการคุมขังพ้นเมื่อพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือนับแต่ วันที่ผู้นั้นหลบหนีระหว่างเวลาที่ต้องคุมขัง จะคุมขังผู้นั้นไม่ได้ (มาตรา ๓๕)

(๙) การยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูก คุมขังของพนักงานอัยการ

กำหนดให้พนักงานอัยการอาจยื่นคำร้องต่อศาลก่อนครบกำหนดการคุมขังเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกคุมขังเมื่อครบกำหนดการคุมขังได้ แต่ศาลอาจมีคำสั่งดังกล่าว ภายหลังครบกำหนดการคุมขังก็ได้ (มาตรา ๓๖)

๒.๑๑ หมวด ๖ การคุมขังฉุกเฉิน (มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑)

(๑) การมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินของศาล

กำหนดให้ศาลอาจมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังได้ไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งตามที่ พนักงานอัยการร้องขอ ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกเฝ้าระวังจะกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ และมีเหตุ ฉุกเฉินโดยไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้ถูกเฝ้าระวังกระทำความผิดดังกล่าวได้ (มาตรา ๓๗)

(๒) การเสนอให้มีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินของพนักงานคุมประพฤติ

กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาล ในท้องที่ที่ผู้ถูกเฝ้าระวังมีที่อยู่หรือท้องที่ที่พบตัวผู้ถูกเฝ้าระวังเพื่อให้มีคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน (มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง)

(๓) การจับผู้ถูกเฝ้าระวังและการควบคุมตัวผู้ถูกจับ

กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจจับผู้ถูกเฝ้าระวังตามมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ห้ามควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังตามคำร้องของพนักงานอัยการแล้ว ให้กรมราชทัณฑ์นำตัวผู้ถูกเฝ้าระวังไปคุมขังฉุกเฉินตามคำสั่งศาล รวมทั้งให้คำสั่งศาลที่สั่งมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษไม่สิ้นผลไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน และให้ดำเนินการตามมาตรการเฝ้าระวังต่อไปภายหลังผู้ถูกเฝ้าระวังพ้นจากการคุมขังฉุกเฉิน (มาตรา ๓๘ วรรคสอง)

(๔) การโต้แย้งคำสั่งคุมขังฉุกเฉินของผู้ถูกเฝ้าระวัง

กำหนดให้ผู้ถูกเฝ้าระวังอาจยื่นคำร้องขอฝ่ายเดียวเพื่อให้ศาลยกเลิกคำสั่งคุมขังฉุกเฉินและให้คำสั่งยกเลิกคำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด (มาตรา ๓๙ วรรคสอง)

(๕) หน่วยงานผู้รับผิดชอบคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน

กำหนดให้กรมราชทัณฑ์รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับตามคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน (มาตรา ๔๐)

(๖) การเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษหรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษในระหว่างศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินของกรมคุมประพฤติ

กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการเสนอความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษหรือเพื่อเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อเพิ่มการป้องกันผู้ถูกคุมขังฉุกเฉินกระทำความผิดซ้ำ (มาตรา ๔๑)

๒.๑๒ หมวด ๗ การอุทธรณ์ (มาตรา ๔๒)

กำหนดให้สิทธิอุทธรณ์ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดตามหมวด ๓ มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามหมวด ๔ และมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามหมวด ๕ แต่ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องของพนักงานอัยการให้เป็นที่สุด ส่วนคำสั่งตามที่พนักงานอัยการร้องขอให้อุทธรณ์ได้ภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง และการยื่นอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของศาลชั้นต้น โดยคำสั่งศาลชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด (มาตรา ๔๒)

๒.๑๓ บทเฉพาะกาล

กำหนดให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ฟ้องขอให้ลงโทษผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาล และกรณีที่จะมีการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๔๓)

๓. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

การมีกฎหมายว่าด้วยมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงจะทำให้มีกลไกในการติดตามและเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือกระทำความผิดที่ใช้ความรุนแรงที่พ้นโทษแล้ว โดยใช้มาตรการที่หลากหลาย ทั้งมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ และการคุมขังฉุกเฉิน รวมทั้งกำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเฝ้าติดตามกลุ่มบุคคลเหล่านี้ไว้อย่างชัดเจน อันจะเป็นการสร้างความปลอดภัยแก่สังคมและประชาชนมากขึ้น